

УДК 373.2.091.39:004

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-1\(208\)-68-70](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-1(208)-68-70)

ІСНЮК КАТЕРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА,

магістрантка, Класичний приватний університет, м. Запоріжжя; вихователька, Кременчуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 13 Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області, Україна

Isniuk Kateryna,

Master's student, Classical Private University, Zaporizhzhia; educator, Kremenchuk Preschool Education No. 13 of Kremenchuk City Council of Kremenchuk District, Poltava Region, Ukraine

E-mail: Kati-z@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-4518-1303>

УПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗДО

A Осмислено результати проведення педагогічного експерименту, мета якого полягала в упровадженні цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти (ЗДО). Унаслідок карантинних обмежень, а потім введення воєнного стану дошкільна освіта Кременчука перейшла у дистанційний формат. У зв'язку із цим актуальності набуває впровадження інноваційних форм дистанційного навчання і виховання у ЗДО, адже діти (особливо це стосується старшого дошкільного віку) потребують підготовки до школи, адаптації до цифрового освітнього середовища та ефективної соціалізації. Результати проведеного педагогічного експерименту дозволяють дійти висновків про те, що запропоновані заходи підтвердили свою ефективність і доцільність для підвищення цифрової компетентності педагогічних працівників і вихованців ЗДО.

Ключові слова: цифрові технології; дошкільна освіта; освітній процес; дистанційна освіта; цифрова компетентність

IMPLEMENTATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF A PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION

S This article discusses the results of the pedagogical experiment, the purpose of which was to introduce digital technologies into the educational process of special education. Because of quarantine restrictions and then the introduction of martial law, preschool education in Kremenchuk changed to a distance format. In this regard, the introduction of innovative forms of distance learning and education in preschool education institutions is gaining relevance because children (especially older preschool age) need preparation for school, adaptation to the digital educational environment, and effective socialization, etc. The results of the conducted pedagogical experiment allow us to draw the conclusion that the proposed measures have confirmed their effectiveness and expediency for increasing the digital competence of pedagogical staff and pupils of secondary education. The experimental research was conducted in three stages: ascertainment (survey of teachers, survey of parents), a formative (conducting online classes for pupils, conducting webinars and seminars for educators), and a control-generalizing (survey of educators, survey of parents). The analysis of the data obtained during the ascertaining stage of the pedagogical experiment showed that the introduction of digital technologies into the educational process of the preschool education institution requires organizational and methodological support. The essence of the formative stage of the experiment was to increase the digital competence of educators to organize high-quality distance education in a preschool education institution. For the further development of distance learning in a preschool education institution, it is necessary to improve the system of increasing the digital competence of educators.

Key words: digital technologies; preschool education; educational process; distance education; digital competence

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями. Виклики, які постали перед сучасною українською освітою загалом, і дошкільною, зокрема, потребують суттєвого перегляду підходів до організації освітнього процесу. Пандемія, а згодом війна зумовили перехід шкільної та дошкільної освіти Кременчука у дистанційний формат. У зв'язку із цим актуальності набуває впровадження інноваційних форм дистанційного навчання і виховання у закладах дошкільної освіти, адже діти (особливо це стосується старшого дошкільного віку) потребують підготовки до школи, адаптації до цифрового освітнього середовища, і, насамкінець, ефективної соціалізації.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади використання інформаційно-комп'ютерних тех-

нологій у дошкільній освіті є предметом наукових студій вітчизняних (Т. Коваленко [3], Г. Назаренко та К. Андрющенко [4], Л. Фамілярська [8], О. Чекан [10]) і зарубіжних освітологів (Г. Фесакіс (Fesakis), К. Софроніу (Sofroniou) та Е. Мавровді (Mavroudi) [13], Г. Джонсон (Johnson) [14]). Акцентується важливість на інтеграцію цифрових технологій в освітнє середовище ЗДО [8], актуальність формування цифрової компетентності в усіх учасників освітнього процесу – педагогічних працівників [5], дітей [7] та їхніх батьків [4], необхідність створення спеціального контенту для дошкільнят [12].

При цьому «цифровізація розглядається як необхідний процес трансформації змісту, методів й організаційних форм навчальної та виховної роботи, яка здійснюється в цифровому освітньому середовищі, що швидко розвиває-

ться, і спрямована на досягнення цілей соціально-економічного розвитку країни» [9, с. 4].

У проєкті «Опис цифрової компетентності педагогічного працівника» наголошується важливість розвитку широкого спектру всіх її складників: «від медіаграмотності до опрацювання та критичного оцінювання інформаційних даних, безпеки та співпраці в мережі Інтернет до знань про різноманітні цифрові технології та пристрої, вміння використовувати відкриті ресурси та технології для професійного розвитку, формування в учнів умінь ефективно користуватися цифровими технологіями та сервісами у навчальних і життєвих ситуаціях для розв'язування різних проблем і завдань, застосовувати інноваційні технології для оцінювання результатів їхньої навчальної діяльності, розуміння поняття кодування, елементів штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності та вирішення професійних проблем за допомогою використання цифрових технологій» [5].

Г. Назаренко та К. Андрущенко підкреслюють вагомість цифровізації в аспекті налагодження партнерської взаємодії з батьками дошкільників. Зокрема, на думку вчених, «використання інформаційно-комунікаційних технологій сприяє вдосконаленню педагогічної просвіти батьківської громадськості, забезпечує надання батькам можливості для отримання інформації про розвиток своєї дитини, підвищення якості психологічної підтримки батьків, а також створює умови для співпраці педагогічного колективу та членів сімей дошкільників з усіх питань дошкільної освіти» [4, с. 32].

Мета статті полягає в аналізі досвіду впровадження цифрових технологій в освітній процес ЗДО.

Викладення основного матеріалу. Із метою впровадження цифрових технологій в освітній процес ЗДО було проведено експериментальне дослідження, базою якого став Кременчуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 13 Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області. В експерименті брали участь 6 вихователів, 44 дитини старшого дошкільного віку та 56 батьків.

Експериментальне дослідження проводилося за трьома етапами: констатувальним (опитування вихователів, опитування батьків), формувальним (проведення онлайн-занять для вихованців, проведення вебінарів і семінарів для вихователів) і контрольньо-узагальнювальним (опитування вихователів, опитування батьків).

Під час констатувального етапу експерименту визначено наступне: розуміння вихователями та батьками значущості впровадження цифрових технологій в освітній процес ЗДО; наявність потреби у підвищенні цифрової компетентності вихователів. Аналіз отриманих даних показав, що впровадження цифрових технологій в освітній процес ЗДО потребує організаційно-методичної підтримки.

Сутність формувального етапу експерименту полягала у підвищенні цифрової компетентності вихователів із метою організації якісної дистанційної освіти у ЗДО. Оскільки даний етап був проведений із урахуванням результатів констатувального етапу, під час якого було встановлено, що частині вихователів потрібна допомога щодо роз'яснення вимог до дистанційних занять, було проведено два вебінари для вихователів «Специфіка дистанційного навчання у ЗДО» та «Інструменти платформи ZOOM». Мета вебінарів полягала в ознайомленні вихователів із передовими зарубіжними і вітчизняними практиками дистанційної освіти на платформі ZOOM.

Також на цьому етапі проводилися семінари-обговорення занять, на яких відбувалася педагогічна рефлексія стосовно змісту, методики проведення та використання інструментів цифрової освіти.

Заняття у дистанційному форматі, які проводилися вихователями для дітей, створювалися з урахуванням вимог Державного стандарту дошкільної освіти, який пропонує для дітей старшого дошкільного віку такі освітні лінії: «Особистість дитини», «Дитина у соціумі», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Діяльність дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини» [1].

У якості основи стали: Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» [2]; Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку [6]; Програма розвитку дитини від народження до шести років «Я у Світі» [11].

Варто зазначити, що вихователі, які брали участь у педагогічному експерименті, розробили значну кількість авторських занять, зокрема: «Мамин помічник», «Які на деревах листя», «One, two, three... Рахуємо англійською», «Складаємо портфель», «Малюнки для воїнів», «Хто такий волонтер» тощо.

У процесі занять, окрім основного змісту, діти навчалися користуватися інструментами ZOOM (умикати мікрофон, відео, давати реакцію, натискаючи «долоньку» тощо).

Розроблення авторських уроків базувалося на гуманістичному та дитиноцентрованому підходах. Вихователі намагалися надати дітям позитивний онлайн-контент, щоб допомогти вчитися, розвиватися і самовиражатися. У цьому аспекті погоджуємося з методичними рекомендаціями «Positive Online Content for Children: Best practice guide», автори яких наполягають на тому, що забезпечення доступу дітей до високоякісного позитивного онлайн-досвіду з раннього віку надає їм можливість стати активними громадянами. Контент має бути не лише безпечним і надійним, але й привабливим, простим у використанні, інклюзивним і веселим [12].

Заключним етапом експерименту був контрольньо-узагальнювальний, метою якого було діагностування цифрових компетентностей дітей і вихователів шляхом опитування.

Результати дослідження. Результати експерименту подано у табл. 1 (опитування вихователів) і табл. 2 (опитування батьків):

Таблиця 1

Результати опитування вихователів щодо самооцінювання рівня цифрової компетентності, %

	Рівні		
	низький	середній	високий
до	38%	47%	4%
після	42%	54%	15%

Таблиця 2

Результати опитування батьків щодо оцінювання рівня цифрової компетентності дітей, %

	Рівні		
	низький	середній	високий
до	17%	61%	10%
після	29%	68%	15%

Висновки. Отже, результати проведеного педагогічного експерименту дозволяють зробити висновки про те, що запропоновані вебінари та семінари для вихователів підтвердили свою ефективність і доцільність для підвищення цифрової компетентності педагогічних працівників і вихованців ЗДО.

Перспективи подальших розвідок. Для подальшого розвитку дистанційного навчання у ЗДО потрібно вдосконалювати систему підвищення цифрової компетентності вихователів, тому перспективними напрямками подальших досліджень вважаємо пошук нових форм удосконалення навичок роботи у цифровому середовищі.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти : затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoi%20osvity.pdf
2. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільня» / за заг. ред. О. В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
3. Коваленко Т. М. Використання ІКТ у навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку. *Впровадження та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у роботі дошкільного навчального закладу з дітьми, педагогами, батьками та громадськістю* : темат. зб. праць / упоряд. А. А. Волосяк ; за заг. ред. Л. А. Шишолік. Рівне: РОІППО, 2015. URL: <https://roippo.org.ua/upload/iblock/fe1/posibnyk-zakhodu.pdf>
4. Назаренко Г., Андришченко К. Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент підвищення якості дошкільної освіти. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. № 69 (1). URL: DOI:10.33407/itlt.v69i1.2688
5. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника. Проект. Розроблено на виконання Наказу МОН України № 38 від 15 січня 2019 року URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27905/1/digital%20comp%20teacher%20Morze.pdf>
6. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / Н. В. Гавриш та ін. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
7. Суятінова К. Е. Формування цифрової компетентності дітей дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 44, т. 2. С. 148–151.
8. Фамілярська Л. Л. Інтеграція цифрових технологій в освітнє середовище закладу дошкільної освіти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2021. № 11. С. 174–183. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.1115>
9. Цифрові технології в дошкільній освіті : метод. рекомен. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної освіти / уклад.: С. О. Доценко, О. У. Холтобіна. Харків, 2022. Ч. 1. 152 с.

10. Чекан О. І. Застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вихователя дошкільного навчального закладу : навч. посіб. Київ : Слово, 2015. 184 с.
11. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова та ін.; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.
12. Positive Online Content for Children: Best practice guide. 2020. URL: https://www.betterinternetforkids.eu/documents/167024/3974002/POCC_BestPracticeGuide.pdf/7606c4a8-e6ac-4980-a6ab-1c2099597948
13. Fesakis G., Sofroniou C., Mavroudi E. Using the internet for communicative learning activities in kindergarten: The case of the «Shapes Planet». *Early Childhood Education Journal*. 2011. № 38 (5). P. 385–392.
14. Johnson G. M. Internet use and child development: Validations of the ecological techno-subsystem. *Educational Technology & Society*. 2010. Vol. 13 (1). P. 176–185.

References

1. *Bazovyi komponent doshkilnoi osvity (Derzhavnyi standart doshkilnoi osvity) [The basic component of preschool education (State standard of preschool education)]*: zatverdzheno nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy № 33 vid 12.01.2021 r. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoi%20osvity.pdf [in Ukrainian].
2. Bilan, O. I., Nyzkovska, O. V. (Ed.). (2017). *Prohrama rozvytku dytyny doshkilnoho viku «Ukrainske doshkillia» [Preschool child development program «Ukrainian Kindergarten»]*. Ternopil: Mandrivets [in Ukrainian].
3. Kovalenko, T. M. (2015). *Vykorystannia IKT u navchalno-vykhovni roboti z ditmy doshkilnoho viku [The use of ICT in educational work with preschool children]*. In L. A. Shysholik (Ed.), *Vprovadzhennia ta poshyrennia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u roboti doshkilnoho navchalnoho zakladu z ditmy, pedahohamy, batkamy ta hromadskosti: tematychny zbirnyk prats [Implementation and dissemination of information and communication technologies in the work of a preschool educational institution with children, teachers, parents and the public: thematic collection of works]*. Rivne: ROIPPO. Retrieved from <https://roippo.org.ua/upload/iblock/fe1/posibnyk-zakhodu.pdf> [in Ukrainian].
4. Nazarenko, G., & Andriushchenko, K. (2021). *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii iak instrument pidvyshchennia iakosti doshkilnoi osvity [Information and communication technologies as a tool for improving the quality of preschool education]*. *Information Technologies and Learning Tools*, 69 (1). Retrieved from DOI:10.33407/itlt.v69i1.2688 [in Ukrainian].
5. *Opys tsyfrovoyi kompetentnosti pedahohichnoho pratsivnyka. Proiekt [Description of the digital competence of the pedagogical worker. Project]*: rozrobleno na vykonannia Nakazu MON Ukrainy № 38 vid 15 sichnia 2019 roku. Retrieved from <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27905/1/digital%20comp%20teacher%20Morze.pdf> [in Ukrainian].
6. Havrysh, N. V. et al. (Comps.). (2017). *Osvitnia prohrama «Vpevnenyi start» dlia ditei starshoho doshkilnoho viku [Educational program «Confident start» for children of older preschool age]*. Kyiv: Ukrainiska akademija dytynstva [in Ukrainian].
7. Suiatynova, K. E. (2022). *Formuvannia tsyfrovoyi kompetentnosti ditei doshkilnoho viku [Formation of digital competence of children of preschool age]*. *Innovatsiina pedahohika [Innovative pedagogy]*, 44 (2), 148-151 [in Ukrainian].
8. Familiarska, L. L. (2021). *Intehratsiia tsyfrovyykh tekhnolohii v osvitnie sere-dovyshe zakladu doshkilnoi osvity [Integration of digital technologies in the educational environment of the preschool education institution]*. *Vidkryte osvitnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu [Open educational e-environment of a modern university]*, 11, 174-183. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.1115> [in Ukrainian].
9. Dotsenko, S. O., & Kholtošina, O. U. (2022). *Tsyfrovii tekhnolohii v doshkilni osviti [Digital technologies in preschool education]*: metodychni rekomendatsii dlia zdobuvachiv druhoho (mahisterskoho) rinvnia vyshchoi osvity fakultetu doshkilnoi osvity (Part 1). Kharkiv [in Ukrainian].
10. Chekan O. I. (2015). *Zastosuvannia kompiuternyykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti vykhovatelya doshkilnoho navchalnoho zakladu [Application of computer technologies in the professional activity of a preschool teacher]*: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Slovo [in Ukrainian].
11. Kononko, O. L. (Ed.). (2019). *Ia u Sviti. Prohrama rozvytku dytyny vid narodzhennia do shesti rokiv [I am in the World. Child development program from birth to 6 years]*. Kyiv: TOV «MTSFER-Ukraina» [in Ukrainian].
12. *Positive Online Content for Children: Best practice guide.* (2020). Retrieved from https://www.betterinternetforkids.eu/documents/167024/3974002/POCC_BestPracticeGuide.pdf/7606c4a8-e6ac-4980-a6ab-1c2099597948
13. Fesakis, G., Sofroniou, C., & Mavroudi, E. (2011). *Using the internet for communicative learning activities in kindergarten: The case of the «Shapes Planet»*. *Early Childhood Education Journal*, 38 (5), 385-392.
14. Johnson, G. M. (2010). *Internet use and child development: Validations of the ecological techno-subsystem*. *Educational Technology & Society*, 13 (1), 176-185.

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 02.01.2023